İŞKUR

2016

HATAY

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

HATAY ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZARLAR

Osman ŞENGEL
İş ve Meslek Danışmanı

Erhan BAHAN
İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyopsikolojik sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelikli hale gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın artırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR, 2007 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını, etkin ve ihtiyaca uygun olarak planlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde mevcut olan işsizleri, işgücü uyum programları kapsamında eğitime tabi tutarak yetiştirmektedir. Böylelikle işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize mesleki yeterlilik kazandırılmakta ve onlara yeni iş imkanları sunulmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha verimli hale getirebilmek, il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun planlayarak zaman ve enerji israfını önlemek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyindeki işgücü arzı ve talep verilerini içeren bu çalışma, yol gösterici bir eylem planı niteliği taşımaktadır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Hatay Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Hatay İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışması' nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Erdal ATA
Hatay Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan; işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden; üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2016 yılı 8 Nisan- 6 Mayıs tarihleri arasında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR); Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri ile belirlenen 20 ve daha fazla kişi istihdam eden 88 bin 966 işyerinde, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 110 bin 509'dur. İlimizde bu kapsamda bin 109 işyeri tespit edilmiş ve bin 17 iş yerine ulaşılmıştır.

Türkiye geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2016 yılı için hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır.

Bu vesileyle İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler; bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize, emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ziya YÜKSEL
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 6
İşe Yerleştirmeler 8
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 9
İşsizlik Ödeneği 11
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri verileri 15
Mevcut İstihdam 24
AÇIK İŞLER 27
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 46
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 54
SONUÇ 60
KAYNAKÇA 62
EKLER 63
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 63
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 71
EK 3: TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 73

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 6
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 7
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 9
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 10
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 11
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 15
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 22
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 24
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 26
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 26
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 27
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 29
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 33
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 34
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 36
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 38
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 38
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 39
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 40
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 42
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 43
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 44
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 45
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 46
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 48
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 49
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri ... 52
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 53
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 54
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 55
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 56
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 5
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 7
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 8
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 16
Şekil 6: Sektörlere Göre Kısmi Zamanlı Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 17
Şekil 7: Kadınların Kısmi Zamanlı Çalışma Durumu 18
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 18
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 19
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 20
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 21
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 21
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 23
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 25
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 28
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 30
Şekil 17: İhracat, Kısmi Zamanlı Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları .. 30
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 31
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 31
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 34
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 35
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 37
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 47
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 47
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 49
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 50
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 51
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 57
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 58

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK' in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Hatay ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 45,9; İstihdam Oranı yüzde 40,3 ve İşsizlik Oranı yüzde 12,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Hatay ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasının üstündedir. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 10 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Hatay ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 47 bin 727'dir. Bu sayının yüzde 48,9'u kadınlardan, yüzde 51,1'i de erkeklerden oluşmaktadır. 2015 yılındaki kayıtlı işsiz sayısının düşüş nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Hatay ilinde 11 bin 862 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 5 bin 432 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 18,2'sini kadınlar, yüzde 81,8'ini ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi (Genel) olmuştur. Hatay İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 91,9'u bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel), Şoför-Yük Taşıma meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Hatay İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı bin 109 olup bin 17 işyerinden cevap alınmıştır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Hatay ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 58 bin 312 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 49 bin 346 çalışan erkeklerden, 8 bin 966 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 37'si, kadınların ise yüzde 17'si İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 57,3 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 127,8'dir. Hatay ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

Hatay ilinde açık iş oranı yüzde 0,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Hatay ili açık iş oranı bakımından 0,9 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,3 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Hatay ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 24,5'tir. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grupları yüzde 0,8 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarıdır. Hatay ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Satış Danışmanı, Tır-Çekici Şoförü, Ön Muhasebeci, Garson (Servis Elemanı), Alçı Sıva Uygulayıcısı, Filtre İmal İşçisi, Kalıp Bağlama ve Ayar İşçisi, Isı Yalıtımcısı, Pazarlamacı ve Vinç Operatörüdür. İl genelinde açık işlerin yüzde 49,6'sı için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Hatay ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 25,8'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Hatay ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 34,1'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Hatay ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Tır-Çekici Şoförü mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Engelli ve Yaşlı Bakım Koordinatörü, Betonarme Demircisi, Garson (Servis Elemanı) ve Kalıpçı-Pres meslekleri takip etmektedir. Hatay ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hatay ilinde işverenlerin yüzde 20,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı ülke genelinde yüzde 3,9 iken Hatay ilinde yüzde 8,1 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Hatay İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Hatay İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Hatay ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Hatay ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına ***http://www.iskur.gov.tr/tr-tr/kurumsalbilgi/raporlar.aspx#dltop*** adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasasının etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecektir. İşgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye TR63 bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Hatay ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	44,6	36,7	17,7
2009	46,6	37,8	19
2010	50,0	43,0	13,9
2011	49,7	43,4	12,7
2012	48,6	43,1	11,4
2013	45,9	40,3	12,2

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Hatay ili için TÜİK' in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler

ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücü arzına oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2010 yılına kadar artış göstermiş olup, 2010-2013 yılları arasında düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermektedir. Grafikte bize son yıllarda ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli azaldığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2011 yıllarında artış gösterirken, 2011 sonrasındaki yıllarda sürekli olarak düşüş eğilimi göstermektedir. Söz konusu oran 2009-2010 döneminde yaklaşık 5 puanlık bir artışla en fazla yükselişi göstermiştir. 2008-2011 yıllarında çalışabilir çağa gelen insanlar işgücüne katılım göstermektedir. 2011- 2013 yıllarında ise ya çalışabilir yaştaki kişi sayısı çoğalmıştır ya da istihdam alanlarının yeterli seviyede

gelişememesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı 2009 ve 2013 yıllarında artış gösterse de genel eğilim azalışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Hatay ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusla birlikte istihdam alanlarının da arttığı söylenebilir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Hatay' ın işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. 2008-2013 yılları arasında Hatay ile Türkiye'deki İşsizlik oran eğrisine baktığımızda aralarında herhangi bir farklılık görünmemektedir. 2009 ekonomik krizi sonucu bu yılda işsizlik oranı yüksek çıkmıştır.

2011- 2013 yılları arasında istihdam ve işgücüne katılma oranları Türkiye'de artışına devam ederken Hatay ilinde düşmektedir. Bu durum Hatay İlinin işgücü piyasasının son yıllarda Türkiye'ye göre nispeten zayıfladığını göstermektedir. Bu durumun sebepleri arasında işverenlerin bölgedeki sorunlardan dolayı yatırım yapmaktan çekinmeleri, bazılarının ise bölgede küçülmeye gitmeleri hatta faaliyetlerini durdurmaları gösterilebilir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Bu durum 2015 yılındaki kayıtlı işsiz sayısının düşmesine de neden olmuştur.

Şekil 2'de yıllar itibariyle Hatay ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Hatay ilinde İŞKUR'a kayıtlı 24 bin 923 işsizin 15 bin 409'u erkeklerden, geri kalan 9 bin 514 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 47 bin 727 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Bu sayının yüzde 48,9'u kadınlardan, yüzde 51,1'i de erkeklerden oluşmaktadır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 9 bin 514 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 145,6 oranında artışla 23 bin 373'e yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Hatay işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	13.459
Büro Memuru (Genel)	2.701
Temizlik Görevlisi	2.068
Beden İşçisi (Temizlik)	1.361
Sekreter	1.340
Satış Danışmanı	1.238
Hizmetli (Kamu Kuruluşları)	911
Ön Muhasebeci	838
Şoför-Yük Taşıma	760
Garson (Servis Elemanı)	556
Diğer Meslekler	22.495
Toplam	47.727

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Hatay ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Hatay ilinde Kuruma kayıtlı 13 bin 459 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği de Büro Memuru (Genel) ve Temizlik Görevlisi gibi meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Beden İşçisi (Temizlik), Sekreter, Satış Danışmanı, Hizmetli (Kamu Kuruluşları), Ön Muhasebeci, Şoför-Yük Taşıma, Garson (Servis Elemanı) meslekleri izlemiştir.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik) ve Hizmetli (Kamu Kuruluşları) mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 1 bin 905 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 11 bin 862 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında 2013 yılında İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır. Fakat devam eden yıllardaki açık işlerinde düşüş yaşanmıştır. Bunun nedenleri içerisinde İlimizin bulunduğu coğrafi bölgedeki belirsizliklerin devam etmesi gösterilebilir.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	9.939
Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle)	3.073
Kurye	2.999
Satış Danışmanı	1.391
Beden İşçisi (İnşaat)	1.008
Ön Muhasebeci	655
Temizlik Görevlisi	547
Güvenlik Görevlisi	517
Sekreter	473
Hadde İşçisi	447
Diğer Meslekler	6.236
Toplam	11.862

Kaynak: İŞKUR

Hatay ilinde 2015 yılında 11 bin 862 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk sırada Beden İşçisi (Genel) yer alırken bu sırayı Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle), Kurye, Satış Danışmanı, Beden İşçisi (İnşaat), Ön Muhasebeci, Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Sekreter, Hadde İşçisi meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Hatay ilinde de açık iş sayılarının artış- azalış ile paralel bir şekilde işe yerleştirme rakamlarında da artış- azalış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı bin 621 olan Hatay ilinde işe yerleştirilenlerin bin 386'sı erkeklerden, geri kalan 235 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2014 yılında düşüş eğiliminde olmasına karşın daha sonra 2015 yılında da artış göstererek 2013 yılındaki verilere ulaşmıştır. Bu artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Özellikle İşbaşı Eğitim Programı (İEP) sayısındaki artış istihdam artışına da olumlu katkı sağlamıştır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına olumlu yansımıştır. 2015 yılında Hatay ilinde 5 bin 432 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 81,8'ini erkekler, yüzde 18,2 'sini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2014 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal

ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	954
Beden İşçisi (İnşaat)	368
Güvenlik Görevlisi	264
Hadde İşçisi	191
Filtre İmal İşçisi	165
Bilgisayar İşletmeni	138
Sapancı (Kaldırma Teçhizatlı)	129
Tahmil-Tahliye İşçisi (Gemi)	110
Satış Danışmanı	98
Elektrikçi (Genel)	96
Diğer Meslekler	2.919
Toplam	5.432

Kaynak: İŞKUR

Hatay ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği öne çıkmıştır. Hatay ili için Beden İşçisi (Genel)) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 5 bin 432 işe yerleştirmenin 954 ’ü bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Beden İşçisi (İnşaat), Güvenlik Görevlisi, Hadde İşçisi, Filtre İmal İşçisi, Bilgisayar İşletmeni, Sapancı (Kaldırma Teçhizatlı), Tahmil-Tahliye İşçisi (Gemi), Satış Danışmanı, Elektrikçi (Genel) meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Hatay ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								TYP	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	63	2.409	1.497	2.774	16	401	1.576	5.584	52	7.873
2014	160	4.365	857	1.792	10	246	1.027	6.403	103	7.920
2013	245	5.872	844	1.909	15	450	1.104	8.231	102	4.928
2012	115	2.421	278	901	14	494	407	3.816	78	1.578
2011	14	287	104	318	16	479	134	1.084	30	332
2010	38	798	30	124	5	195	73	1.117	3	297

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam bin 576 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 5 bin 584 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 73 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının bin 576' lara çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı bin 117 iken 2015 yılında 5 bin 584 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 30 programın açıldığı ve bu programlardan 124 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında bin 497 program açılmış ve 2 bin 774 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 63 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 2 bin 409 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 5 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 16' ya yükselmiş ve katılımcı sayıları da 195'ten 401'e

yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar da ise 2015 yılında 52 program düzenlenmiş olup bu programlardan 7 bin 873 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Hatay ilinde 2015 yılında toplam 10 bin 693 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 5 bin 374'ü işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015	10.693	5.374
2014	10.473	5.354
2013	6.476	3.248
2012	5.200	3.176
2011	3.464	2.739
2010	2.952	2.275

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	567
Büro Memuru (Genel)	565
Şoför-Yük Taşıma	245
Satış Danışmanı	196
Ön Muhasebeci	179
Temizlik Görevlisi	141
Sekreter	107
Muhasebeci	97
Güvenlik Görevlisi	76
Beden İşçisi (İnşaat)	75

Diğer Meslekler	3.469
Toplam	5.374

Kaynak: İŞKUR

Hatay ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 567 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Bu meslekleri ise Büro Memuru (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Temizlik Görevlisi, Sekreter, Muhasebeci, Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektiren mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha bilinçli olduğunu dolayısıyla işsizlik ödeneğini hak etmede ilk sıraları aldıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane Halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüz yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Hatay ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile kısmi zamanlı çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Hatay ilinde bin 17 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 58 bin 312 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri verileri

Hatay ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Hatay ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
Toptan ve Perakende Ticaret	201
İmalat	199
İnşaat	194
Ulaştırma ve Depolama	163
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	49
Eğitim	47
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	46
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	40
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	25
Diğer Hizmet Faaliyetleri	18
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	14
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	6
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	6
Gayrimenkul Faaliyetleri	4
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	2
Bilgi ve İletişim	1
Genel Toplam	**1.017**

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörlerinin önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Hatay ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 19,8'i Toptan ve Perakende Ticaret, 19,6'sı İmalat ve 19,1'i İnşaat sektöründe yer almaktadır. Bu üç sektör tüm sektörlerin yüzde 58,5' ini oluşturmaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık

iş ve işe yerleştirme verilerinde de Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörlerinin Hatay ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörleri Hatay ili için önde gelen sektörler durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde bu sektörlerde bulunan işyerlerinin ağırlığı sırasıyla yüzde 20, yüzde 31 ve yüzde 17'dir. Hatay ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat, Toptan ve Perakende veya İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Bilgi ve İletişim sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü 2'şer işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Hatay ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Bilgi ve İletişim sektöründe işyerleri bulunacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Hatay ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 27,7'si 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 20,1'dir. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 4 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Kısmi Zamanlı Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 33,3'ünde kısmi zamanlı çalışan bulunmaktadır. Hatay ili genelinde bu oran yüzde 10,1 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde bu konuda öne çıkmış ve yüzde 38,2 ile birinci sırada yer almıştır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Hatay ilinde ikinci sırada yer almıştır. Bu sektördeki işyerlerinde yüzde 30,2'sinde kısmi zamanlı çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 23,1 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri yer almıştır. Mevcut istihdamda ağırlığını hissettiren Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörlerinde kısmi zamanlı çalışanı olan işyeri oranı sırasıyla yüzde 7,8, 7,8 ve yüzde 9,0 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde kısmi zamanlı çalışan olmasının sebebi bu alanların kısmi zamanlı çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İdari ve Destek ve Hizmet Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat gibi sektörlerde işgücü kısmi zamanlı çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi işgücünü, kısmi zamanlı çalışmaya sevk etmemektedir.

Kısmi zamanlı çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, kısmi zamanlı şeklinde

istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de kısmi zamanlı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Kısmi Zamanlı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Hatay ilinde bu oran yüzde 15,4 olarak gerçekleşmiştir. Kısmi zamanlı çalışma yapma durumlarına göre Hatay ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 19,4 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 14,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde kısmi zamanlı çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran kısmi zamanlı çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'tür. Hatay ilinde kısmi zamanlı çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye genelinde de aynı durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde işyerlerinin yüzde 22,3'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Hatay ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı her 3 işyerinin 2'sinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. Eğitim sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. Eğitim sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde faydalanılmasıdır.

Hatay ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranı Ulaştırma ve Depolama, İnşaat, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Eğitim sektörleri oranın üzerinde olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 13,3'ü kadın, yüzde 86,7'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 17,4'e yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun

sebebi genel olarak Hatay ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 15,4'ünün kadınlardan oluşmasıdır. Yani yaklaşık her 7 çalışandan 1'i kadın 6'sı erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasının altındadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre 2 puan gibi bir farkla fazladır.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde 17 sektörden 12'si ihracat yapmaktadır. İhracat yapan sektörlerde ilk sırada yüzde 50,8'ile İmalat sektörü, ikinci sırada ise yüzde 25,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ve üçüncü sırada yüzde 21,8 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü yer almaktadır. Bu üç sektör Hatay ili ortalama ihracat yapma oranının üzerinde ihracat yaparak Hatay' ın ihracatına önemli katkı sağlamaktadır. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve Hatay ilinde olduğu gibi İmalat Sektörü yüzde 55 ile ilk sırada yer alarak ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Hatay ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Hatay ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenlerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olmasını ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmaları göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 45,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Hatay ili için Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 84,4'ü İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşken yüzde 45,8'i mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmiştir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Hatay ilinde yüzde 45,7 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Hatay ilinde Bilgi ve İletişim sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Bilgi ve iletişim	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	57,7%	76,4%	0,0%	7,9%	34,3%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	18,2%	0,0%	0,0%	27,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	13,3%	73,3%	46,7%	0,0%	20,0%	46,7%
İmalat	3,4%	93,8%	40,0%	0,0%	4,1%	48,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,5%	89,6%	48,3%	0,0%	3,5%	65,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5,9%	70,6%	82,4%	0,0%	0,0%	52,9%
Eğitim	0,0%	81,2%	62,6%	0,0%	6,3%	37,6%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	75,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	0,8%	87,1%	35,5%	0,0%	0,8%	39,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	83,6%	36,1%	0,0%	0,0%	36,1%
Ulaştırma ve Depolama	2,5%	76,2%	47,6%	2,5%	0,0%	48,7%
İnşaat	3,5%	85,8%	47,0%	1,2%	1,2%	49,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faal.	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	33,3%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%
Genel Toplam	**2,6%**	**84,4%**	**45,7%**	**0,5%**	**2,7%**	**45,8%**

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde Bilgi ve İletişim sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise tablo 9'da yer almaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin tamamı hem eleman talebi hizmetinden hem de mevzuat danışmanlığı alanındaki hizmetten faydalanmıştır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 50 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörde hizmetlerden yararlanan işyerlerinin tamamı eleman talebi ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmıştır.

Eleman talebi hizmeti için mutlaka tüm işyerlerinin İŞKUR'dan faydalandığı diğer sektörler ise Bilgi ve İletişim, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörleridir.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde göze çarpan diğer bir husus sadece İnşaat sektöründeki işyerleri İŞKUR'un bütün hizmetlerinden faydalanmıştır. İnşaat sektöründeki hizmetlerden faydalanan işyerlerinin yüzde 85,8'i eleman talebinden, yüzde 49,4'ü mevzuat danışmanlığından, yüzde 47'si işbaşı eğitim programından, yüzde 3,5'i çalışanlara yönelik eğitimden, kurs ve KÇÖ ile de yüzde 1,2 oranında faydalanmıştır. Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlere nazaran İnşaat sektörü işverenleri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Hatay ilinde, ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebepler dolayısıyla İnşaat sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, kısmi zamanlı çalışma ve ihracat yapma durumları Hatay ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Hatay ilinde ise bu oran yüzde 28'7 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Hatay ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 22,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar kısmi zamanlı çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusu değildir.

Hatay ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma, kısmi zamanlı çalışma ve ihracat yapmaktadır.

Mevcut İstihdam

Hatay ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Hatay ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 58 bin 312 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 49 bin 346 çalışan erkeklerden, 8 bin 966 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	18.335	1.518	19.853
İnşaat	7.225	615	7.839
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	6.105	1.283	7.388
Ulaştırma ve Depolama	6.217	334	6.551
Toptan ve Perakende Ticaret	4.856	1.479	6.335
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1.477	1.948	3.425
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1.352	508	1.860
Eğitim	908	875	1.784
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	744	23	767
Diğer Hizmet Faaliyetleri	477	201	678
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	401	112	513
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	471	22	492
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	466	9	475
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	159	13	172
Gayrimenkul faaliyetleri	136	7	143
Finans ve sigorta faaliyetleri	8	14	22
Bilgi ve iletişim	9	6	15
Genel Toplam	**49.346**	**8.966**	**58.312**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Hatay ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Hatay ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 37 oranında, kadınlarda ise yüzde 17 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 63'lük ve yüzde 83'lük oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 34 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2016

Şekil 14'te Hatay ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 57 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 238; ikinci sırada bulunan İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektöründe 151 kişi ve üçüncü sırada bulunan Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe 128 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektörün dışında İmalat ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri de il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektörünün Hatay ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri sayısının da diğer sektörlere nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün dördüncü sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	11.537	378	11.915
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	11.236	358	11.595
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9.679	1.265	10.945
Hizmet ve Satış Elemanları	6.071	1.999	8.070
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4.685	1.029	5.713
Profesyonel Meslek Mensupları	3.039	2.191	5.230
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.344	1.575	3.919
Yöneticiler	707	170	878
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	48	0	48
Genel Toplam	**49.346**	**8.966**	**58.312**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ilk sırada yer almaktadır. Toplam çalışanların yüzde 20,4'ü, erkek çalışanların yüzde 23,3'ü ve kadın çalışanların yüzde 4,2'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almakta ve yüzde 19,9 oranında çalışanı barındırmaktadır. Toplam çalışanların içerisinde bu iki meslek gruplarında çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır.

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 88,4 oranında erkeklerin, yüzde 11,6 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Hatay ilinin sosyoekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	3.613	854	4.466
5-9	10.529	2.384	12.913
10-14	9.307	2.209	11.515
15-19	5.047	1.266	6.313
20-24	8.392	932	9.323
25+	12.460	1.322	13.782
Genel Toplam	**49.346**	**8.966**	**58.312**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların oranında azalma meydana gelmesidir. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 19,1'i

kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 18,5; 10-14 yaş için yüzde 19,1; 15-19 yaş için yüzde 20,1 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 10 ile biraz daha yüksek olmakla birlikte 25+ yaş için yüzde 9,6 olarak gerçekleşmiştir.

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 11,9'dur. Ancak toplam işyerleri içindeki payı az olmasına rağmen toplam çalışanların yüzde 23,6'sı 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Tablo 13'de ise Hatay ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk dört mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Kadın çalışanlar arasında ise ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği yer almaktadır. Yine kadınlarda da ikinci sırada, erkeklerde dördüncü sırada olan Güvenlik Görevlisi mesleği bulunmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Tır-Çekici Şoförü	Güvenlik Görevlisi	Tır-Çekici Şoförü
Temizlik Görevlisi	Hemşire	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Satış Danışmanı	Güvenlik Görevlisi
Hadde İşçisi	Sekreter	Filtre İmal İşçisi
Şoför-Yük Taşıma	Ön Muhasebeci	Hadde İşçisi
Filtre İmal İşçisi	Muhasebeci	Satış Danışmanı
Elektrikçi (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Filtre İmal İşçisi	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Vardiya Amiri/Elektrik Enerjisi Üretimi	Kasiyer	Elektrikçi (Genel)

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek Konfeksiyon İşçisi ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Montajcı (Kurgucu), Beden İşçisi (Genel), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Temizlik Görevlisi ve Çikolata İmal İşçisi olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 11,1 'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre düşük olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Hatay ilinde 118 işyerinden 347 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
İmalat	94
Toptan ve Perakende Ticaret	77
Ulaştırma ve Depolama	53
İnşaat	35
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	16
Diğer Hizmet Faaliyetleri	16
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	14
Eğitim	11
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	10
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Genel Toplam	**347**

Kaynak: İPA 2016

Hatay ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 347 kişilik açık işin yüzde 27'sine tekabül eden 94 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret İle Ulaştırma ve Depolama Faaliyetleridir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,9%	33,3%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	1,7%	16,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,9%	15,4%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1,3%	15,4%
İmalat	0,5%	14,2%
Toptan ve Perakende Ticaret	1,2%	13,5%
Ulaştırma ve Depolama	0,8%	11,5%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,3%	11,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1,9%	8,7%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,2%	7,6%
İnşaat	0,4%	7,2%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2,3%	5,6%
Eğitim	0,6%	4,4%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	0,0%
Bilgi ve İletişim	0,0%	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**0,6%**	**11,1%**

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Hatay ilinde açık iş oranı yaklaşık yüzde 1 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Hatay ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99 kişilik dolu kadronun yanında yaklaşık 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,3 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki her 3 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır. Gayrimenkul Faaliyetleri sektörünü yüzde 16,7 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü ve yüzde 15,4 oranları ile Konaklama ve Yiyecek

Hizmeti Faaliyetleri ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri takip etmektedir. Bir diğer ifadeyle bu sektörlerdeki her 5 işyerinden 4'ünde açık iş mevcuttur.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,8; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,2 olarak gerçekleşmiştir. Hatay ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Kısmi Zamanlı Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 0,4, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,8 olarak tespit edilmiştir. Kısmi zamanlı çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,4, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,6'dır. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 0,5, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,6 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2016

Şekil 18'de ise Hatay ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 65,8'inde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 8,5 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 25,7 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Hatay ilindeki açık işlerin yüzde 35,8'inde işverenler işgücü talep ederken eğitim düzeyin için fark etmez demişlerdir. En çok tercih edilen ikinci eğitim düzeyi ise lise ve altı seviyesi olarak görülmektedir. Burada dikkat çeken her 4 açık işleten 1 tanesinin lise ve altı seviyesinde olmasıdır.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüleceği üzere genel olarak lise ve altı eğitim seviyesi yüksek oranda talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapacak olursak; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiştir. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamın ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak gösterilebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Hatay ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Fark etmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	50,0%	16,7%	33,3%
İmalat	28,9%	60,0%	11,1%
İnşaat	60,0%	26,7%	13,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	20,3%	67,6%	12,2%
Ulaştırma ve Depolama	64,8%	31,3%	3,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	68,8%	31,3%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	77,8%	22,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	90,9%	9,1%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	66,4%	33,6%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	62,5%	12,5%	25,0%
Genel Toplam	**35,8%**	**49,6%**	**14,6%**

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilen eğitim düzeyleri incelendiğinde Eğitim sektöründeki açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde eğitim düzeyi talep edilmiştir. Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründeki açık işlerin tamamı için de lise ve altı eğitim düzeyinde talep edilmiştir.

Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründen alınan açık işlerin tamamında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründeki açık işlerin yüzde 68,8'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 31,3'ünde de lise ve altı seviyesi talep edilmiştir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Eğitim ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Hatay ilinde açık işlerin yüzde 60,3'ü 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oranın Türkiye geneline göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 13,6'dır. Bu oran da Türkiye geneline göre düşük gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer Hatay' da gerçekleşen oran Türkiye geneline göre yüksek kalmıştır. Kısaca Hatay ilinde açık işlerin Türkiye geneliyle yaklaşık aynı sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	78,5%	57,6%	61,0%	60,2%
31-89	14,0%	14,8%	10,4%	13,6%
90+	7,5%	27,5%	28,6%	26,1%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100%

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 78,5 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 57,6 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 14 iken erkeklerde yüzde 14,8 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde erkekler kadınlara nazaran daha ön plandadır. Fakat 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmaması yüzde 28,6 oranıyla daha yüksek oranda gerçekleşmiştir.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Hatay ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Hatay ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 82 gibi büyük bir oranla Akraba-eş dost aracılığıyla karşılamaya çalışılmıştır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 54,7 olarak gerçekleşmiştir. Hatay ilinde işverenler daha sonra yüzde 64,5 gibi ciddi bir oranda İŞKUR arama kanalını kullanmıştır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. İŞKUR arama kanalında Hatay ili Türkiye oranından 4 puan yüksek gerçekleşmiştir. Akraba-eş dost, İnternet-sosyal medya ve Özel İstihdam Büroları arama kanalları için Türkiye gerçekleşmelerinin Hatay iline göre daha yüksek bir oranda olduğu görülmektedir.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba- Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Lise altı	89,9%	7,9%	11,4%	79,8%	0,0%
Genel lise	87,5%	7,0%	27,6%	57,6%	0,0%
Meslek lisesi	62,1%	5,2%	10,8%	63,8%	0,0%
Meslek yüksekokulu	66,9%	16,5%	46,6%	55,1%	0,0%
Lisans	64,3%	10,7%	41,9%	52,9%	5,2%
Lisansüstü	0,0%	0,0%	100,0%	80,0%	0,0%
Fark etmez	86,1%	18,3%	22,9%	59,6%	0,0%
Genel Toplam	**82,0%**	**12,0%**	**23,9%**	**64,5%**	**0,3%**

Kaynak: İPA 2016

Lise altı seviyelerinde yüzde 89,9 oranında Akraba- Eş Dost aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. İnternet-Sosyal Medya özelinde genel olarak eğitim seviyesi arttıkça daha fazla açık işin bu kanal üzerinden piyasaya sunulduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Genel lise talebinde yüzde 27,6; meslek yüksekokulu talebinde yüzde 46,6; Lisansüstü talebinde ise yüzde 100 oranında İnternet-Sosyal Medya arama kanalı olarak kullanılmıştır. Görüldüğü üzere genel olarak eğitim seviyesi arttıkça oranlar yükselmekteyken lisansüstü seviyesine gelindiğinde bu oran en yüksek seviyesine ulaşmış ve bu eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerin tamamında İnternet-Sosyal Medya kullanılmıştır. Ayrıca bu oran göstermektedir ki; lisansüstü seviyesinde talep edilen açık işler içinde en yüksek oranda kullanılmış olan arama kanalı İnternet-Sosyal Medyadır. Bir diğer ifadeyle daha nitelikli ve yüksek eğitim derecesine sahip işgücünü istihdam etmek isteyenler ağırlıklı olarak İnternet-Sosyal Medya arama kanalını tercih etmektedir.

Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla Akraba-Eş Dostu arama kanalı olarak kullanmaktadır.

Açık işlerde Özel İstihdam Büroları sadece lisans seviyesindeki talepler için kullanılmıştır.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 70,5 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 31,1'de kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını yüzde 0,4 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde özel istihdam bürolarını hiç kullanmamışlardır.

Ziyaret edilen bin 17 işyerinden yüzde 82' si açık işlerinde arama kanalı olarak birinci sırada akraba-eş dost kullanmaktadır. Yine bu işyerlerinin yüzde 64,5'i ile açık işlerinde ikinci sırada İŞKUR'u arama kanalı olarak tercih etmektedir.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	1	3	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	3	2	*	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3	3	2	3	*	3
Takım Çalışması	4	4	9	4	*	4
Bilgisayar kullanımı	5	5	5	5	1	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	6	4	6	*	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	9	8	8	*	7
Yabancı Dil	8	8	7	7	2	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	9	7	6	9	*	9
Proje Tabanlı Çalışma	10	*	10	10	*	10

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Hatay ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Bilgisayar Kullanımı, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Yabancı Dil, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Satış ve Pazarlama becerisi gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe sadece Özel İstihdam Büroları arama kanalı için ilk sırada değil üçüncü sırada yer almıştır. Diğer bütün arama kanalları için bu beceri hep ilk sırada yerini almıştır.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	85
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	80
Hizmet ve Satış Elemanları	65
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	40
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	33
Profesyonel Meslek Mensupları	28
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	15
Yöneticiler	1
Genel Toplam	**347**

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 24,5'tir. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Hatay ili için tespit edilen yüzde 1 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 0,8 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise yüzde 0,7 oranıyla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	0,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	0,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,7%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,1%
Yöneticiler	0,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%
Genel Toplam	0,6%

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Profesyonel Meslek Mensupları ve Yöneticilerdir.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	32,0%	6,1%	10,4%	9,4%
Hizmet ve Satış Elemanları	28,5%	12,0%	32,7%	18,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	3,7%	7,0%	4,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	21,2%	2,8%	17,8%	8,2%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	10,6%	30,9%	7,0%	23,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3,7%	8,0%	23,9%	11,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	3,9%	36,5%	0,0%	24,4%
Yöneticiler	0%	0%	1,2%	0,3%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 32 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar; yüzde 28,5 oranında Hizmet ve Satış Elemanları; yüzde 21,2 oranında Profesyonel Meslek Mensupları ve yüzde 10,6 oranında ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmiştir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Yöneticiler meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin tamamında işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları olmuştur.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar kullanımı, ikinci sırada Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) gelmiştir. Daha sonra ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada "İletişim ve İfade Yeteneği", daha sonra "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" ile "Satış ve Pazarlama Becerisi" becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensuplarında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmekte olup Bilgisayar kullanımı ikinci sırada yerini almıştır.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlarda talep edilen beceri düzeyleri Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Takım Çalışması şeklinde sıralanmıştır.

Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında ilk üç sırada sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri yer almaktadır.

Yöneticiler meslek gruplarında dikkat çeken sadece İletişim ve İfade Yeteneği, Satış ve Pazarlama Becerisi ve Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerilerinin aranmasıdır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

MESLEK GRUPLARI	BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	YÖNETİCİLER	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	4	2	1	2	1	1	3	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	6	2	1	8	1	3	2	*	2
İletişim ve İfade Yeteneği	4	1	3	4	6	2	4	1	3
Takım Çalışması	7	6	4	6	3	7	3		4
Bilgisayar kullanımı	1	*	*	2	*	6	*	*	6
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	8	*	7	7	8	5	*	8
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	2	5	*	3	4	9	*	*	5
Yabancı Dil	*	*	*	*	*	10	*	*	10
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	3	*	9	5	4	6	2	7
Proje Tabanlı Çalışma	*	7	*	5	8	5	*	*	9

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	77,9%	12,7%	32,3%	61,5%	3,2%
Hizmet ve Satış Elemanları	71,7%	10,0%	14,8%	65,8%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	85,4%	0,0%	22,2%	57,5%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	55,8%	11,2%	66,5%	55,8%	0,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	98,7%	7,3%	25,0%	54,7%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	60,8%	10,4%	48,3%	69,1%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	93,8%	21,0%	1,2%	76,5%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 76,5'i İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi Akraba-Eş Dost diğeri ise İŞKUR' dur. Akraba-Eş Dost arama kanalını en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları kullanmıştır. İŞKUR arama kanalını ise en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grupları kullanmıştır.

Yöneticiler meslek grubunda arama kanalı olarak sadece Akraba- Eş Dost arama kanalı kullanılmıştır.

Bir başka dikkat çeken husus ise özel istihdam bürolarını arama kanalı olarak kullanan tek meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur.

Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Satış ve Pazarlama Becerisi	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	İletişim ve İfade Yeteneği	Bilgisayar kullanımı	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Proje Tabanlı Çalışma
Satış Danışmanı	6	2	3	1	*	5		7	4
Tır-Çekici Şoförü	3	*	1	*	*	*	2	4	*
Ön Muhasebeci	4	*	3	6	2	1	5	7	*
Filtre İmal İşçisi	1	*	3	*	*	*	*	2	*
Garson (Servis Elemanı)	1	3	*	2	*	*	*	4	*
Pazarlamacı	*	2	3	1	4	*	*	5	*
Vinç Operatörü	2	*	1	*	*	*	*	3	*
Plastik Boru İmal İşçisi	1	*	3	2	*	*	*	*	*
Muhasebeci	*	*	3	*	1	2	4	5	*
Gaz Altı Kaynakçısı	1	2	3	4	*	*	*	*	*

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Hatay ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Satış Danışmanı mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik iletişim ve ifade yeteneği yer almaktadır. Proje tabanlı çalışma becerisi sadece Satış Danışmanı mesleğinde istenmiştir. Tır-Çekici Şoförü mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Ön Muhasebeci mesleği için ise Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) becerisi talep edilmiştir. Filtre İmal İşçisi mesleği için ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi talep edilmiştir. Garson (Servis Elemanı) mesleğinde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olmak üzere bu beceriyi İletişim ve İfade Yeteneği ile Satış ve Pazarlama Becerisi takip etmektedir.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Satış Danışmanı	Tır-Çekici Şoförü	Satış Danışmanı
Sekreter	Alçı Sıva Uygulayıcısı	Tır-Çekici Şoförü
Ön Muhasebeci	Kalıp Bağlama ve Ayar İşçisi	Ön Muhasebeci
İş Güvenliği Uzmanı (Az Tehlikeli Sınıf-C)	Filtre İmal İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Tatlı Ustası (Künefe)	Isı Yalıtımcısı	Alçı Sıva Uygulayıcısı
Muhasebeci	Garson (Servis Elemanı)	Filtre İmal İşçisi
Kasiyer	Vinç Operatörü	Kalıp Bağlama ve Ayar İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Plastik Boru İmal İşçisi	Isı Yalıtımcısı
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Sıcak Haddeci-Çelik	Pazarlamacı
	Gaz Altı Kaynakçısı	Vinç Operatörü

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Satış Danışmanı, Tır-Çekici Şoförü, Ön Muhasebeci, Garson (Servis Elemanı), Alçı Sıva Uygulayıcısı, Filtre İmal İşçisi, Kalıp Bağlama ve Ayar İşçisi, Isı Yalıtımcısı, Pazarlamacı, Vinç Operatörü meslekleridir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Satış Danışmanı, Sekreter, Ön Muhasebeci, İş Güvenliği Uzmanı (Az Tehlikeli Sınıf-C), Tatlı Ustası (Künefe), Muhasebeci, Kasiyer, Garson (Servis Elemanı), Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)' dir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Tır-Çekici Şoförü, Alçı Sıva Uygulayıcısı, Kalıp Bağlama ve Ayar İşçisi, Filtre İmal İşçisi, Isı Yalıtımcısı, Garson (Servis Elemanı), Vinç Operatörü, Plastik Boru İmal İşçisi, Sıcak Haddeci-Çelik, Gaz Altı Kaynakçısı meslekleridir.

Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark Etmez	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	8	2	6	2
Takım Çalışması	5	3	3	4
İletişim ve İfade Yeteneği	2	4	1	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	5	9	6
Bilgisayar kullanımı	4	7	7	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	3	6	5	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	8	4	8
Yabancı Dil			10	10
Proje Tabanlı Çalışma	9	9	8	9

Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için de öncelik sıralamasında ilk sırada "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" becerisi yer almaktadır. Kadınlarda ikinci öncelik İletişim ve İfade Yeteneği iken erkeklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik İletişim ve İfade Yeteneği, ikinci öncelik de Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi olarak görülmektedir. Yabancı dilin öncelik sıralamasında bulunduğu açık işlerde ise herhangi bir cinsiyet tercihi ifade edilmemiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü piyasasına ilişkin tutarlı ve uzun vadeli politika geliştirebilmek için ortaya çıkan sorunların nedenini belirlemek ve bu nedenlere ilişkin planlamalar yapmak gereklidir. Aksi takdirde salt sorunun ifade edilip yazılmasının herhangi bir katkısı olmayacağı gibi sorunun çözümü adına da kullanılabilir olmayacaktır. Bu bağlamda temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri de çok önemlidir. Uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarının yönü ancak bu şekilde çizilebilecektir.

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Hatay ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Hatay ilinde ise 20+ istihdamlı bin 17 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 288 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmiştir. Yüzde 28,3 ile Hatay ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme

Faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamında eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İnşaat sektörü gibi Hatay ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının son sıralarda yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	285
İnşaat	246
Ulaştırma ve Depolama	156
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	131
Toptan ve Perakende Ticaret	112
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	46
Eğitim	40
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	25
Diğer Hizmet Faaliyetleri	24
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	16
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	16
Finans ve sigorta faaliyetleri	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3
Genel Toplam	**1.103**

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde bin 103 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü ve İnşaat sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Hatay ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 48 'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Hatay ilinde toplam çalışanların yüzde 47 'si bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 347 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 34,1'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Hatay ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Yöneticiler meslek grupları hem ülke geneli hem de Hatay ilinde eleman temininde en az güçlük çeken iki meslek grubudur.

Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Oranı
Tır-Çekici Şoförü	9,4%
Engelli ve Yaşlı Bakım Koordinatörü	5,8%
Betonarme Demircisi	3,3%
Garson (Servis Elemanı)	3,2%
Kalıpçı-Pres	3,2%
Cephe Sistemleri ve Pvc Doğrama Teknisyeni/ Pvc Doğrama İmalat ve Montaj Teknisyeni	2,6%
Gaz Altı Kaynakçısı	2,6%
Satış Danışmanı	2,4%
Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi	2,3%
Ön Muhasebeci	2,2%

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 103 kişi ile Tır-Çekici Şoförü mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 64 kişi ile Engelli ve Yaşlı Bakım Koordinatörü, 36 kişi ile Betonarme Demircisi ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Tır-Çekici Şoförü, Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci olmak üzere toplam üç mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Hatay ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedir.

Ön Muhasebeci ve Kaynakçı mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" yer almaktadır. Bu nedenle de Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerden benzerlik gösterenlerin olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde işyerlerinin kısmi zamanlı veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oranının yüzde 92 olarak hesaplanması ile biraz daha belirgindir. Ayrıca Hatay ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	12,7%	95,8%	77,2%	25,0%	16,7%	10,2%
Hizmet ve Satış Elemanları	17,1%	68,5%	78,1%	7,4%	5,5%	1,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	31,8%	62,9%	62,9%	14,3%	9,1%	17,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	56,7%	48,7%	44,4%	0,0%	5,3%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	28,1%	82,2%	59,6%	7,3%	10,0%	0,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	53,8%	94,2%	30,2%	5,6%	6,2%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	21,4%	97,4%	80,3%	10,3%	19,8%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	0,0%	100,0%	100,0%	28,6%	0,0%	28,6%

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni ilk sırada yer almaktadır. Öyle ki, dokuz meslek grubundan altı tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grubundaki işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekme nedenlerini "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerine bağlamışlardır.

Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Tır-Çekici Şoförü	0,0%	100,0%	81,8%	13,1%	25,2%	0,0%
Engelli ve Yaşlı Bakım Koordinatörü	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Betonarme Demircisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	0,0%	57,9%	97,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Kalıpçı-Pres	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Cephe Sistemleri ve Pvc Doğrama Teknisyeni/ Pvc Doğrama İmalat ve Montaj Teknisyeni	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	63,0%	63,0%	63,0%	18,5%	18,5%	0,0%
Satış Danışmanı	0,0%	100,0%	87,2%	0,0%	0,0%	4,0%
Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi	0,0%	100,0%	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Ön Muhasebeci	4,3%	95,7%	87,2%	4,3%	4,8%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Tır-Çekici Şoförü, Engelli ve Yaşlı Bakım Koordinatörü, Betonarme Demircisi, Kalıpçı-Pres, Cephe Sistemleri ve Pvc Doğrama Teknisyeni/ Pvc Doğrama İmalat ve Montaj Teknisyeni, Satış Danışmanı, Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi meslekleri olmak üzere toplam on meslekten yedi tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" olduğu görülmektedir. Cephe Sistemleri ve Pvc Doğrama Teknisyeni/ Pvc Doğrama İmalat ve Montaj Teknisyeni mesleğinin ise temininde güçlük çekilmesinin sadece bu nedene bağlı olduğu da dikkat çekmektedir. Diğer yandan Engelli ve Yaşlı Bakım Koordinatörü mesleğinde temininde güçlük çekilme nedenlerinde sadece "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" ve "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" dır. Ayrıca Betonarme Demircisi ve Kalıpçı-Pres mesleklerinde temininde güçlük çekilme nedenlerinde de sadece "Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" dikkat çekmektedir.

Bir diğer dikkat çeken durum ise, temininde güçlük çekilme nedeni olarak "Vardiyalı Çalışma Olması" nedeni sadece Satış Danışmanı mesleğinde görülmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Hatay ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hatay ilinde işverenlerin yüzde 20,6 'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Kısaca işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı ülke geneli yüzde 3,6 iken Hatay' da yüzde 8,1' olarak ülke genelinin üzerinde istihdam azalışı öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	33,3%	0,0%	16,7%	50,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	32,5%	2,5%	52,8%	12,2%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	27,8%	0,0%	55,6%	16,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	26,1%	4,3%	65,2%	4,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	25,5%	4,7%	30,3%	39,5%
İmalat	25,2%	3,7%	48,1%	23,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	23,1%	7,7%	46,2%	23,1%
Eğitim	20,0%	4,4%	57,7%	17,8%
İnşaat	18,5%	6,6%	56,9%	18,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	18,1%	7,3%	54,9%	19,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	18,0%	2,6%	48,7%	30,8%
Ulaştırma ve Depolama	14,1%	23,1%	44,2%	18,6%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	16,7%	50,0%	33,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faal.	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**20,6%**	**8,1%**	**50,8%**	**20,6%**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründeki mevcut işyerlerinin tamamının istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması dikkat çekici olsa da iş yeri sayısının ve çalışan sayısının az olmasını göz ardı etmemeliyiz. Dolayısıyla istihdama önemli ölçüde bir katkı sağlamayacaktır ama bu sektörlerde işgücü piyasasının hareketli olduğunu göstermektedir. İstihdam beklentileri noktasında dördüncü sırada olan İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründeki mevcut işyerleri ve çalışan sayılarını fazla olması nedeniyle bu sektörün istihdama en çok katkıyı sağlayacağını söyleyebiliriz.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve iletişim sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir değişiklik olmayacağını belirtmişlerdir.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	435	2,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	243	3,3%
İnşaat	205	2,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	168	4,9%
Toptan ve Perakende Ticaret	122	1,9%
Ulaştırma ve Depolama	100	1,5%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	56	11,4%
Eğitim	55	3,1%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	41	2,2%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	30	5,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	27,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	3	1,9%
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	0,0%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	-2	-0,3%
Genel Toplam	**1.515**	**2,6%**

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Hatay ‘da ise bu oran, yüzde 2,6 olup ülke geneli ile benzerlik göstermektedir.

Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörleri dışındaki tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki

Hatay ‘da beklenen bin 515 kişilik istihdam artışının yüzde 28,7’si bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Finans ve sigorta faaliyetleri sektörüne ait iken İmalat sektörü sıralamada daha alt sıralarda yer almaktadır. Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Bilgi ve iletişim sektörlerinde net istihdam değişimi gözlenmezken Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe bu oranda azalma olacağı öngörülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	501	4,3%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	422	3,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	197	3,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	138	2,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	136	1,2%
Hizmet ve Satış Elemanları	80	1,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	37	0,9%
Yöneticiler	4	0,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Genel Toplam	**1.515**	**2,6%**

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Hatay ilinde de benzer tespitle ilk sırada aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Hatay ilinde beklenen tüm artışın yüzde 74 ‘ünü oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Yöneticiler meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 0,3’ ünü oluşturmaktadır.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık bu sıralamada bir değişikliğe sebep olmamıştır.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Engelli ve Yaşlı Bakım Koordinatörü	İnşaat İşçisi
Alçı İmalat İşçisi	Diğer İplik İşçileri ve Sarıcıları
Satış Danışmanı	Tır-Çekici Şoförü
Beden İşçisi (İnşaat)	Paketleme İşçisi
Kalıpçı-Pres	Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı
Ayakkabı Taban Basma Makinesi Operatörü	Beton ve Betonarme Kalıpçısı
Şoför (Yolcu Taşıma)	Betonarme Demircisi
İnşaat Boyacısı/Boyacı	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı
Kamyon Şoförü	Tıbbi Sekreter

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Temizlik Görevlisi, Engelli ve Yaşlı Bakım Koordinatörü, Alçı İmalat İşçisi, Satış Danışmanı, Beden İşçisi (İnşaat), Kalıpçı-Pres, Ayakkabı Taban Basma Makinesi Operatörü, Şoför (Yolcu Taşıma), İnşaat Boyacısı/Boyacı, Kamyon Şoförü mesleklerinde artış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Hatay ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra Hatay ilinde istihdam artışı beklenen Satış Danışmanı mesleği ile Şoför (Yolcu Taşıma) meslekleri, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu minvalde hem Hatay ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, kısmi zamanlı çalışma veya ihracat yapma olmak üzere üç özelliğe sahip işverenlerden kısmi zamanlı çalışma ve ihracat yapma benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Hatay ili için yüzde 2,6 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinden kısmi zamanlı çalışma ve ihracat yapma özelliklerine sahip olanlar daha düşük olarak hesaplanırken vardiyalı çalışma özelliğine sahip işyerlerinde bu oranın daha büyük olması dikkat çekmektedir. Bu da vardiyalı çalışma yapan işverenlerin önümüzdeki dönem, bu özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha yüksek istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten vardiyalı çalışmaya sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranı 2,9 ile daha yüksek olarak hesaplanmıştır. Yani Hatay ilinde vardiyalı çalışma özelliğine sahip olan işyerlerindeki istihdam artış beklentisi ülke genelinden daha fazladır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

Kaynak: İPA 2016

Hatay ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 20,6'sını oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 70,2 'sinin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 1,6'sı ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 1,6'sı önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 8,1 ‘ini oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 47,8’i beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 8’i beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

İşverenlerin yüzde 20,6‘lık kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 64,4’ü uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 50,8 ‘ini oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 22, 2’lik kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle genel olarak tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır. Fakat kısa vadede istihdam beklentilerinin değişmeyeceğini ifade eden işyerleri uzun vadede istihdamlarında artış olacağını ifade etmişlerdir. Bu durum işverenlerin kısa vadede durağan olan istihdam beklentilerinin uzun vadede olumlu olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Hatay İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır. Ancak İşgücü Piyasası Araştırması Raporu çerçevesinde gerek arz bileşenlerine ilişkin gerekse talep bileşenlerine ilişkin temin edilen, kullanılan ve derlenen verilerle ilgili bazı kısıtlar bulunmaktadır. 2012 ve 2013 yıllarında ilin işgücü piyasası analizi yapılırken arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler konusunda eldeki mevcut verilerin kullanımı yoluna gidilmiştir.

Araştırma 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Hatay genelinde bin 109 işyerinde işverenler/işveren temsilcileri ile yapılan yüz yüze görüşmelerle gerçekleşmiştir ve bu işyerlerinden bin 17 işyerine "İşyeri Bilgi Formu" uygulanmıştır. Araştırma sonucu iki ana başlık altında toplanmıştır. Birincisi işgücü piyasasının genel görünümü ikincisi ise işgücü piyasası talep araştırma sonuçları. Özellikle İşgücü Piyasası Araştırması neticesinde ilimizin işgücü durumuyla ilgili önemli verilere ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada bin 17 işyerinin 118'inde açık iş olduğu tespit edilmiştir. Toplamda 347 adet açık iş talebi alınmıştır. Tespit edilen açık işlerin sektörel dağılımlarına bakıldığında 94 adet açık işle "İmalat" sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada 77 adet açık işle "Toptan ve Perakende Ticaret" sektörü izlerken üçüncü sırada ise 53 adet açık işle "Ulaştırma ve Depolama" sektörü yer almaktadır. Ayrıca tespit edilen açık işlere yüzde 8,5 oranında kadın, yüzde 65,8 oranında erkek çalışan işverenlerce talep edilmişken, yüzde 25,7 oranında cinsiyet öncülü olmayan açık iş araştırma neticesinde ortaya çıkmıştır. Kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Satış Danışmanı, Sekreter, Ön Muhasebeci iken, erkeklerde Tır-Çekici Şoförü, Alçı Sıva Uygulayıcısı, Kalıp Bağlama ve Ayar İşçisi yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Satış Danışmanı, Tır-Çekici Şoförü, Ön Muhasebeci' dir.

Temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde genel itibarı ile nitelikli mesleklerin temininde güçlük çekildiği ortaya çıkmaktadır. Bunlar sırasıyla Tır-Çekici Şoförü, Engelli ve Yaşlı Bakım Koordinatörü, Betonarme Demircisi, Garson (Servis Elemanı), Kalıpçı-Pres, Cephe Sistemleri ve Pvc Doğrama Teknisyeni/ Pvc Doğrama İmalat ve Montaj Teknisyeni, Gaz Altı Kaynakçısı, Satış Danışmanı, Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi, Ön Muhasebeci meslekleridir.

Kurumumuz hizmetlerinden faydalanan iş yerlerinin %64,5 oranıyla istedikleri işgücünü yine en fazla kurumumuz aracılığı ile temin ettikleri tespit edilmiştir. Bu oran Türkiye geneliyle kıyaslandığında yüzde 4,2 daha fazladır. İşletmelerin ayakta kalabilmesi, büyümesi ve gelişmesi için nitelikli elemana ihtiyaç duydukları, bu çalışma sonuçları ile desteklenmiştir. İşletmeler nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak için kendi imkânları ile birlikte işgücü piyasasında ilk sırada gelen İŞKUR'dan özellikle yararlanmalıdır.

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası sermaye hareketleri ve ekonomik anlamda yaşanan küreselleşme, tüketim eğilimlerini, üretim ve çalışma koşullarını, organizasyon yapılarını, üretim modellerini, eğitim ve istihdam olanaklarını etkilemekte ve değiştirmektedir. Mevcut ortam koşullarında gerçekleştirilecek işgücü piyasası analizlerinin de, ihtiyaç duyulan tüm detayları kapsayacak derinlikte, yapılan değerlendirme ve ortaya konulan önerilerin uygulamaya dönüşümünü sağlayacak en doğru zamanda kullanıcılara sunulması zorunluluk halini almıştır.

Araştırma neticesinde ortaya çıkan önemli bulgular yukarıda özetlenmiştir. İlimiz işgücü piyasasının sayısal verilerle desteklenmiş bu genel durumundan hareketle Hatay'da istihdamı artırmak üzere aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir:

- İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler verilebilir, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.
- İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.
- Dezavantajlı grupların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.
- Özellikle İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve diğer sektörlerde beklenen istihdam artışına yönelik bu sektörde faaliyet gösteren işyerleri ile yakın ilişki kurularak oluşması beklenen eleman ihtiyacını gidermek üzere işbirliği gibi çalışmalar yapılmalıdır.

Genel olarak işsizlikle mücadelede benimsenen istihdam politikalarının hedefi ise teknolojik gelişmeleri sürekli takip eden, bu doğrultuda bilgiye dayalı yaşamı destekleyen, mesleki teknik eğitime önem veren, işgücü piyasasında dezavantajlı grupları destekleyecek önlemler almayı amaçlayan ve de büyümeyi istihdam odaklı kılmaktır.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üç bin beş yüz otuz altı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :……..…….…….....

İşyerinin Yasal Unvanı :……..

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :……..
MAHALLE :……..
CADDE/SOKAK :……
İÇ/DIŞ KAPI NO :……
TELEFON/FAKS/E-POSTA :……..

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : …….. .. Unvanı :……
Tarih : …… Telefonu : ……
E-Posta :…… İmza/Kaşe: ……

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……..

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(…… Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER **8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.**

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşiniz İçin Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

***Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)**

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

***Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.**

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968

KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3: TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri

M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{g}\ddot{\text{u}}\text{cü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş\text{s}izler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan – 6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üst}\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İŞKUR

TÜRKİYE İŞ KURUMU

HATAY ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ